

DŽEJMS BEJLI

KAKO
NOVČIĆ
KAŽE

Prevela
Eli Gilić

■ Laguna ■

Naslov originala

James Bailey

THE FLIP SIDE

Copyright © James Bailey, 2020

Translation copyright © 2021 za srpsko izdanje, LAGUNA

Baki i deki

PRVO POGLAVLJE

Sto trideset pet metara nad Londonom, jedan od najlepših pogleda na svetu... ko bi mogao da kaže „ne“?

Sad znam ko bi mogao da kaže „ne“.

Džejd Tugud.

Devojka s kojom se zabavljam četiri godine. Žena s kojom sam, pre samo nekoliko trenutaka, nameravao da provedem ostatak života. Osoba s kojom sam trenutno zarobljen u staklenoj kapsuli sto trideset pet metara iznad zemlje.

Ona bi mogla da kaže „ne“.

Tačnije, ona je rekla „ne“.

Novogodišnja noć. Londonsko oko. Devojka mojih snova. Prsten. Zajednička budućnost.

Šta bi moglo da pođe naopako?

Sve sam pažljivo isplanirao. Trebalo je da bude savršeno. Savršen završetak godine, savršen početak sledeće. Meseci-
ma sam krišom pregledao sajtove i časopise, obilazio rad-
nje, gledao prstenje, smišljao kako da je zaprosim, čekao
pravi trenutak. Tek kad je Džejd rekla da bi mnogo vole-
la da se provoza u Londonskom oku, odlučio sam se za to
mesto. Okruženje za priču koju ćemo iznova prepričavati
prijateljima, porodici i budućim unucima.

Reklamna brošura „Verenički paket“ na sjajnom papiru svakako je preporučivala to mesto – ako zaboraviš na paprenu cenu, ima li nečeg romantičnijeg od zakupljivanja privatne kapsule? Stranice su bile pune srećnih parova, osmeha i poljubaca. Prikazivale su lepe ljude koji plaču od sreće. Fotografije veličanstvenog pogleda u visokoj rezoluciji. Debelim slovima su odštampali reč „čarobno“. „Posebno“, pisalo je. „Savršeno romantično okruženje“. Nije bilo odricanja odgovornosti izjavom da možda ne ispadne uvek savršeno. Na dnu stranice nije bilo upozorenja sitnim slovima da devojka može odbiti. Nema povraćaja novca ako se to dogodi. Zato što, kao što reklamni slogan tvrdi, ko bi mogao da kaže „ne“?

Čak nismo bili dovoljno visoko da vidimo obećani čuveni pogled kad je sve pošlo naopako. Tek smo ušli u kapsulu. Privatnu kapsulu koja je, narednih trideset minuta, rezervisana samo za nas, luksuznu bombonjeru i bocu šampanjca. Čak i ne volim penušavac. Ali zbog nervoze sam iskapio čašu pre nego što smo uopšte počeli da se penjemo.

Prerano sam otvorio bocu i zaprosio Džejd.

Da postoji uputstvo „Kako zaprositi devojku u Londonском oku“, zamišljam da bi pisalo: kleknite na jedno koleno tek kad stignete do najviše tačke i imate najbolji pogled sa svih strana. Nemojte to da radite dok ste još na zemlji.

Ali nisam čekaо.

Možda bi pristala da je imala čudesan pogled na Big Ben, Vrenove barokne građevine i modernu metropolu Sitija. Međutim, izgovorio sam sudbonosne reči „Hoćeš li da se udaš za mene?“ dok smo još gledali Londonsku tamicu. To pitanje ju je uplašilo više od slika krvi na bilbordima.

„Ne, Džoše, ne.“ Džejd me gleda pravo u oči. Lice joj je potpuno bezizrazno. Gleda me kao da sam neznanac, a ne mladić s kojim živi. Mladić koga bi trebalo da voli.

Upoznali smo se na poslu u Bristolu, gradu u kome sam odrastao i u kome živim. Kad sam diplomirao istoriju na Kings koledžu u Londonu, zaposlio sam se u hotelu misleći da će to biti privremeno dok ne smislim šta želim da radim u životu. Džejd se pojavila nekoliko godina kasnije. Njen otac je vlasnik hotela i zaposlio ju je kao recepcionerku. Nismo se zaljubili na prvi pogled, ali brzo smo se uhodali kao kolege i onda smuvali. Četiri godine kasnije, pošto se zabavljamo tri godine i živimo zajedno dve godine, zar joj nije palo na pamet da ću je uskoro zaprositi?

„Brak, Džoše? Ma daj, šta ti pada na pamet? Rekla sam da bih volela da me odvedeš na Londonsko oko, a ne da me zaprosiš na njemu.“

Nemoguće je da se toliko iznenadila. Zar misli da redovna ulaznica od dvadeset četiri funte uključuje šampanjac, bombonjeru i privatnu kapsulu?

„Dobro, izvini. Očigledno sam izabrao pogrešan trenutak. Ali zašto nećeš čak ni da razmisliš o tome? Zašto toliko uporno tvrdiš da nismo spremni? Znaš koliko te volim, zar ne? Zar ne želimo da budemo zajedno do kraja života? Zar to nije sledeći korak?“

„Možeš sad da ustaneš“, odgovara ravnim glasom, ne obazirući se na moja pitanja. Shvatam da i dalje klečim na jednom kolenu i držim prsten u ruci. Iako Džejd uglavnom voli da je dodirujem, sad se sklanja što dalje od mene.

Ustajem i s nevericom gledam kroz staklo kapsule. Nije pokvarila samo savršen trenutak, već i sve srećne uspomene koje sam ovde stekao. Zauvek su naružene u mojoj glavi. Uspomene iz detinjstva na porodične izlete kad je sve u

prestonici delovalo veće, sjajnije i zadivljujuće; sećanja na studentske dane i noći kad sam gledao nezavisne filmove u BFI-ju, nadmeno gledao knjige na tezgama ispod mosta Vaterlu ili u Nacionalnom pozorištu kupovao karte s popustom za predstave koje nisam razumeo, ali sam se pravio da uživam dok ih gledam.

Južna obala mi je uvek bila omiljeno mesto u Londonu. Kaldrmisana vijugava ulica pored reke obuhvata brojne gradske znamenitosti i puna je turista koji vuku kofere, mama koje guraju kolica, trkača koji obilaze grupe školaraca, skejtera koji izbegavaju golubove, parova koji se drže za ruke, foto-aparata i šolja kafe. Dobro poznajem taj kraj. Toliko dobro da mogu reći kako je krov Nacionalnog pozorišta dom za oko šezdeset hiljada pčela ili da se najveći časovnik u Engleskoj nalazi na naspramnoj zgradi - Šel meks haus. Znam sve to, ali ne i da me devojkica ne voli onoliko koliko ja nju volim. Nisam znao da će reći „ne“. A sad mi je samo to u glavi. Ne želim nikad više da vidim ovo mesto. Više od svega, želim da odem odatle. Voleo bih da sam bilo gde drugde.

Međutim, to je nemoguće. Ne mogu da budem nigde drugde, bar ne sledećih dvadeset osam minuta.

Šetam po kapsuli. Iako providna čaura može da primi dvadesetak ljudi, odjednom deluje veoma malo samo za nas dvoje. Osećam se klaustrofobično. Njen *Diorov* parfem, koji sam povezivao sa srećnim trenucima, zasićuje prostor i guši me. Zar ne mogu da nas puste napolje? Ili da vrate točak unazad? Zar ne postoji taster za uzbunu? Mora da postoji izlaz za hitne slučajeve. A ovo zaista jeste hitan slučaj.

Njene reči mi i dalje odzvanjaju u glavi, odjekuju u kapsuli i postaju sve glasnije kako se odbijaju od zidova.

Ne. Ne. Ne.

Šta to uopšte znači? Je li to „ne“ zasad? Ili zauvek?

Gledam na sat. Još dvadeset sedam minuta. Šta je s ovim točkom? Da se nije pokvario?

Džejd ćuti. Provlači lakirane nokte kroz blajhanu kosu. Plavuša je otkad je poznajem, ali tamne oči odaju njenu prirodnu boju. Zaustavlja šake na potiljku. Frustrirano me gleda. Znam da hoće da kaže nešto. Već sam video taj izraz lica - kad mi je priznala da je slučajno polomila moju omiljenu šolju s grbom *Bristol sitija*.

„Nisam htela da ti kažem, ne sad, ne za vreme božićnih praznika. Žao mi je, Džoše. Zapravo sam nameravala da ti kažem... pa... samo ću otvoreno reći, mislim da bi zapravo trebalo da... raskinemo.“

Molim?

„Upoznala sam, hoću reći... viđam se s nekim.“

S pravom kažu da reči mogu da zaboje kao ubod nožem. Jedva dišem.

Nemoguće. Je li ovo neka fora? Neslana šala? Sigurno nas snima *Skrivena kamera*.

Osvrćem se ne bih li video skrivene kamere.

Nema nijedne.

„Kako to misliš, viđaš se s nekim?“ Nervozno otpijam gutljaj.

Usta su mi suva uprkos šampanjcu.

„Mislila sam da je očigledno da naša veza ne štima već neko vreme. To ne opravdava što se viđam s nekim, ali...“

„Ko je...?“ izustim s mukom.

„Zove se... Džordž“, zamuckuje kolebljivo.

Ko je jebeni Džordž? Džordž Buš? Džordž Kluni? Oni su jedini s tim imenom za koje sam čuo, a koliko znam nije upoznala ni jednog ni drugog, a kamoli se spetljala s nekim od njih. Kako je moguće da Džejd poznaje više ljudi koji se

zovu Džordž od mene? Radimo zajedno. Živimo zajedno. Imamo isti krug prijatelja. Koji još Džordž postoji?

„Ko je on?“ ponavljam jer želim da izvučem još podataka osim imena. Utom shvatam kako nisam siguran da želim da čujem odgovor. „Poznajem li ga?“

Čudi me što mi glas ne drhti.

„Ovaaaj...“ Zastaje pre kobnog udarca. „Da, upoznao si ga, ali ne poznaješ ga. Odsedao je u hotelu... gospodin Henli.“

O, bože. Džordž Henli. Redovan je gost. Poslovan čovek koji dolazi svake nedelje. Iste navike, ista soba. Otmen, uvek u odelu. Prilično sam siguran da je oženjen. Jesu li to stvarno bila službena putovanja? Nije ni čudo što je Džejd dobijala tako dobre preporuke na *Tripadvajzeru*. Kroz glavu mi prolaze nedavni komentari; reči *srdadžna*, *predusretljiva* i *uslužna* odjednom dobijaju drugo značenje.

„Slušaj, stvarno mi je žao, Džoše. Naravno, nisam htela da te povredim.“ Prelazi šakama po licu, zaustavlja ih ispred usta i onda počinje da vrti ogrlicu koju sam joj kupio prošle godine.

Pitam se da li je skida kad se viđa s Džordžom? Je l' joj i on kupio ogrlicu?

Pokušavam da izbacim te misli iz glave.

„Samo pokušavam da budem iskrena.“

„Malo je kasno za to.“

Kako nisam ništa primetio? Zašto mi to nije rekla pre nego što smo proveli Božić zajedno, zagrljeni ispod jelke, ljubili se ispod imele, razmenili poklone?

Sranje.

Džeremi.

Kupio sam joj jebenog zeca za Božić.

To je trebalo da označi početak naše nove savremene porodice. Kućni ljubimac, veridba, brak, deca. Takav je bio plan.

„Ali šta ćemo s Džeremijem? Kako si to mogla da mu uradiš?“, pitam ogorčeno kao da ne pričam o zecu koga imamo nedelju dana, već o sedmogodišnjem sinu.

„Izgleda da ćemo morati da smislimo nešto za njega. Kao i za stan.“ Zuri u pod, izbegavajući moj pogled.

„Šta ću s poslom? Ne mogu da nastavim da radim s tobom. Pogotovo kad *on* odseda u hotelu svake nedelje.“

„Popričaću s tatom i videti šta možemo da uradimo“, odgovara izvinjavajućim glasom. „Sigurna sam da može da ti daje platu do otkaznog roka“, dodaje kao da je već razmišljala o tome.

Super je kad je otac tvoje devojke vlasnik stana u kome zajedno živite kao i hotela u kome zajedno radite sve dok tvojoj devojci ne postane super s nekim drugim.

Želim da se naljutim. Želim da zaplačem. Ali ne radim ni jedno ni drugo. Samo sam zgranut. Doslovno se tresem. Ne mogu da gledam njeno lepo lice. Umesto toga, zurim u London koji izgleda kao maketa grada. Brodići plove niz reku kao da ih neko navodi daljinskim. Vozovi jure preko mosta Hangerford. Crni taksiji i crveni autobusi kreću se po ulicama kao u igrici. Zaljubljeni parovi šetaju po nemačkoj božićnoj tržnici, piju kuvano vino i smeju se. Mladi ljubavnici se grle i ljube. Mladići zvani Teri i devojke zvane Džuli prelaze most Vaterlu. Zašto mi ne možemo da budemo jedan od tih parova?

London načas utihne kao da minutom ćutanja odaje počast smrti naše veze. Uspevam da razaznam muziku sa zvučnika u prizemlju. Poslednjih nekoliko meseci slušam samo praznične pesme pošto se kompilacija *Now That's What I Call Christmas!* neprestano vrti u hotelskom predvorju još od septembra. Stoga prepoznajem pesmu već posle prvih nekoliko taktova koji prodiru kroz staklo.

Lonely This Christmas.

Dok stojim i jedem bombonjeru pošto sam je već platio, nehotice prasnem u smeh. Kao da di-džej pušta muzičku podlogu mog života. Džejd nije smešno. Seda u delu kapsule koji je prisvojila i brizne u plač.

Zašto plače? Trebalo bi da ja plačem. Ona nema prava na suze.

„Spremite se za zvaničnu fotografiju iz Londonskog oka“, čuje se s razglasa. Baš su izabrali trenutak. „Osmehnite se!“

Kad budu štampali nove reklamne brošure, ne verujem da će se fotografija na kojoj stojimo na suprotnim krajevima kapsule - Džejd u suzama dok se ja smejem kao ludak i tamanim čokoladne bombone - naći u „Vereničkom paketu“.

Za razliku od srećnih parova i porodica u drugim kapsulama koji se smeju, šale i uživaju u zajedničkom iskustvu, mi ne progovaramo do kraja vožnje. Nema svrhe. Naravno, mogao bih dalje da zapitkujem i zahtevam još odgovora, ali šta bih time promenio? Znam da je gotovo.

„Izvoli, uzmi ovo“, kažem i pružam joj plastičnu karticu čim se nađemo na čvrstom tlu.

„Šta je to?“

„Ključ našeg apartmana u *Si kontejnersu*. Trebalo je da to bude deo iznenađenja, da kao verenici dočekamo Novu godinu gledajući vatromet iz hotelske sobe. Ali očigledno to ne želiš.“

Krišom sam rezervisao apartman nešto ranije dok je razgledala po prodavnicama, ali ne želim da odsednem tamo, ne sam.

Džejd zastaje. Izgleda kao da će reći nešto značajno.

Međutim, odgovara samo: „Džoš, ne mogu. Ne mogu sama da budem tamo.“

„Zašto ne pozoveš Džordža da ti pravi društvo?“

Uzima ključ i skreće levo. Prolazi između uličnih svirača i izvođača, pored starinskog ringišpila na kome uzbuđena deca kruže, kroz mirise božićne tržnice, pored dabldekera preuređenog u prodavnicu slatkiša, prema hotelu i apartmanu koji je bio namenjen za nas dvoje, ali u kome će samo jedno spavati.

I dalje držim bombonjeru i gledam za njom sve dok ne nestane iz vidokruga. Zatim skrećem desno.

Dok prelazim most Vestminster, ne primećujem poznate osvetljene zgrade koje vidim krajičkom oka. Ne želim da podignem pogled. Čini mi se da me svi gledaju, osuđuju. Kao da svi znaju šta se upravo desilo. Kao da čak i skulpture riba uvijene oko uličnih svetiljki zure u mene. Sâm sam u jednom od najprometnijih gradova na svetu. Devet miliona ljudi, a ja nemam nikoga.

Gledam u zemlju i primećujem kako novčić od pedeset penija sija u mraku koji pada. Potreban mi je sav novac kog mogu da se domognem kako bih pokrio današnje troškove, tako da se saginjem da ga podignem. Šta je ono mama uvek govorila? „Za svaki peni koji nađeš sreća će te pratiti kud god da zađeš.“

Znači li to da ću imati pedesetostruku sreću?

Nikad nisam bio sujeveren kao ona, ali sreća mi nikad nije bila potrebija. Ubacujem novčić u džep. Čujem kako zazveckava uz kutiju s prstenom.

Zašto li sam ga izgravirao, jebote? Šta sad da radim s njim?

Probijam se kroz reku ljudi koji s bocama u rukama idu u suprotnom smeru ne bi li obezbedili najbolje mesto za večerašnji doček. Sat otkucava vreme do ponoći i Nove godine, a oči celog sveta uprte su u Londonsko oko. Fotografije vatrometa s mesta koje smo upravo napustili kružice

široj planeti. Biće prizora oduševljenih ljudi i trijumfalnog slavlja. Stotine hiljada ljudi će pevati i veselo igrati duž Temze. Milioni će sedeti ušuškani ispred televizora i odbrojivati. Odbrojivaće do poljupca s voljenom osobom. Deset, devet, osam...

Trebalo je da budem jedan od njih. Trebalo je da pevujem uz *Auld Lang Syne* i ljubim svoju verenicu dok gledamo spektakl iz našeg apartmana na savršenom mestu. Umesto toga, poslednje sate ove godine provodim u autobusu za Bristol, skupljen pored nenormalno krupnog čoveka koji jede brzi obrok iz *Sejnsberija*. Vraćam se u prazan stan iz kog moram da se iselim. Na posao koji moram da napustim.

Tad shvatam. Za samo jedno veče ostao sam bez devojke, stana i posla.

Srećna Nova godina, nije nego.

DRUGO POGLAVLJE

„Pa, Džoše, bar si naučio da sve što zvuči *predobro* verovatno ima neku začkoljicu.“

Pitao sam se koliko će vremena proći dok neko ne smisli vickastu opasku u vezi s Džejdinim prezimenom.* Osam minuta i trideset sedam sekundi otkako je zabava počela. To je brže nego što sam očekivao.

Ta čast pripada čika Piteru iako još nije ni ušao u kuću. Izgleda kao da nije došao u mercedesovom terencu, već u vremenskoj mašini pravo iz leta 1976. Podseća na člana grupe *Hol i Outs*, onog sa smešnim brkovima. Košulja raspokčana do polovine grudi otkriva napadan zlatni lanac i šumu sivih malja.

Dok ulazi u kuću, zvanično mi čvrsto steže ruku kao da smo na poslovnoj konferenciji umesto na zabavi. Posle dvadeset godina rada u Sitiju nije stekao samo dobru ranu penziju i skup automobil, već i običaj da se rukuje sa svima koje sretne: kontrolorima u vozu, kasirima u supermarketu, čistačima toaleta.

„Izvini što nismo stigli da je zamenimo“, kaže bez trunke žaljenja ili stida dok mi pruža poklon. Pokazuje na moje

* Engl.: *too good* – predobro. (Prim. prev.)

rođake, Petjulu, Penelopi i Persivala, koji izlaze iz kola, previše zaokupljeni ajfonima da bi podigli pogled.

I kad je sve u najboljem redu, mrzim da otvaram poklo- ne pred drugima zbog onog trenutka kad otvoriš paket i moraš da se osmehneš. Danas se neću osmehivati, niti usiljeno smeškati, te nemam ni snage ni želje da se raspravljam dok on stoji na vratima i nagovara me da otvorim paket. Cepam božićni ukrasni papir koji izgleda kao da je korišćen i vadim knjigu *Kako isplanirati savršeno venčanje*.

Divota.

Nalepnica s cenom od 1,99 funti još stoji na prednjoj korici. Nisam siguran šta me više vređa.

„Svakako će jednog dana dobro doći!“

Smeje se i tapše me po leđima pa prolazi pored mene kako bi se rukovao sa svima koji su se okupili u dnevnoj sobi. Zabava je u punom jeku. Sving je glavna tema. Sina- tra i Martin umesto bubnjeva i basova. Tata ne podnosi modernu muziku, u koju svrstava sve posle šezdesetih.

Guram ukrasni papir u džep. Još sam u odeći u kojoj sam sinoć doputovao iz Londona. Zaključio sam da ne želim da se vratim u *naš* stan. Ne sam. Ne posle svega. Srećom, moji roditelji žive odmah izvan Bristola. A u ovakvim okolnosti- ma nema boljeg mesta od doma. Bar sam tako mislio.

Moji rođaci ulaze za čika Piterom. Njihove utešne reči su dvosmislene kao da za vreme vožnje nisu slušali radio nego smišljali prikladne pošalice.

„Džejd Tugud? Pre će biti Džejd *nije dobra*.“

„Prosidba očigledno nije bila *dobra* ideja.“

„Očigledno je bila *predobra* za tebe.“

Dajem sve od sebe da ne reagujem.

Kad sam rekao mami da ću zaprositi Džejd, malkice se raspametila od sreće i zaključila kako bi bilo lepo da mi

priredi zabavu iznenađenja na kojoj će okupiti porodicu, komšije i, kako mi se čini, gomilu neznanaca. Ima li ičeg goreg od proslave veridbe s ljudima koje jedva poznaješ? Naravno - da patiš zbog propale veridbe s ljudima koje jedva poznaješ.

„Već sam ih pozvala“, odgovorila je mama kad sam pitao može li da otkáže. Pogledala me je kao da su ljudi koji žele da mi čestitaju nedeljama kampovali pred kućom, kao da nije bilo dovoljno da ih pozove telefonom i kaže da ne dolaze.

Roditelji su na kuću od opeke iz šezdesetih okačili zastavicu s natpisom „Srećna veridba“, koji su precrtali - prilično kreativno, moram priznati - rečima „Srećan povratak kući“. Svakako je zanimljivo što su istakli zašto sam se tako iznenada vratio kod roditelja. Većina bi samo kupila novu zastavicu. S druge strane, većina bi otkazala zabavu. Moji roditelji ne pripadaju većini.

Mama je godinama čekala na ovaj dan - i priliku da se pravi važna pred komšijama. Priredila je poslednju zabavu kad sam primljen na fakultet, prvi u našoj porodici. Ispričala je svima da sam odbio Oksford i Bat umesto Bruks i Spa. Razmetanje je nacionalna razonoda u ovom selu. To je sve što mogu da rade u Kedberiju. Dok obližnji Veston na Moru ima kej i magarce koje možeš da jašeš na plaži, Kedberi ima riblji restoran, apoteku, koja je nezvanično sastajalište udruženja za zdravu ishranu, i „nacionalni pab godine“ - kako natpis ponosno tvrdi. Sitnim slovima je dodato da je ta nagrada dodeljena 1987, a lokal je u međuvremenu promenio pet vlasnika. Niko iz sela nije diplomirao. Hteo sam da pobegnem, da vidim svet, da učim o umetnosti i književnosti, da se zaljubim. Ali zbog niza pogrešnih izbora, vratio sam se kao pokisao. Bez devojke. Bez karijere. Bez ičega.

Zavirujem u dnevnu sobu. Kao i na svakom skupu, tata koristi priliku da zaradi nešto. Očajnički čuvajući poslednjih nekoliko pramenova kose, u kariranoj košulji stoji u uglu i skuplja opklade na to koji će žitelj sledeći umreti. Ako pogodiš ko će prvi otegnuti papke, osvajaš premiju (nakon što tata uzme dobar deo kolača, naravno). Čini mi se da je to gore nego kad je kupio više karata za moju ceremoniju diplomiranja pa ih preprodavao duplo skuplje ispred pozorišta Barbikan.

Mama je u svom elementu dok kruži po sobi s poslužavnicima punim kanapea kao da je poznata domaćica u Njujorku dvadesetih godina prošlog veka. Radila je kao agentkinja za nekretnine i nedavno se penzionisala, pa jede previše čokoladnih kolačića kako bi odlazila na sastanke udruženja za zdravu ishranu koje doživljava kao društvene skupove i izgovor za sočno ogovaranje. Jedini drugi izduvni ventil joj je Grejam, psihijatar koji tvrdi da može predvideti budućnost, kod koga odlazi jednom nedeljno. Izgleda da joj nije rekao da će se ovo desiti.

Iako je sve niža kad god je vidim, baka usred sobe pleše i peva tačku iz *Čarobnjaka iz Oza*. Uvek je glavna zvezda na svakoj zabavi.

Iako je ovo zabava u moju čast, ne prepoznajem većinu ljudi naguranih u našoj dnevnoj sobi. U stvari, jedva prepoznajem i sobu. Mama ju je opremila novim nameštajem, pokuštvom i drangulijama, koje će tata sutra vratiti u prodavnice. Bar jedan dan izgleda kao da živimo u izložbenom salonu. Kauč je nov kao i prekrivači, jastuci i taburei. Svugde su motivacione poruke tipa: „Sve se dešava s razlogom“, „Ostani miran i teraj dalje“, „Ono što te ne ubije, ojača te“. Čak i na podmetačima za čaše piše: „Živi, voli, smeji se“.

Na kaminu su izložene moje fotografije iz školskih dana. Na svakoj mi pečat fotografske radnje stoji preko lica. Tata je očigledno mislio da je napravio dobar posao i, što je najvažnije, pobedio sistem time što je uramio pozitive umesto da je kupio „prokleta preskupe“ fotografije 10 x 8.

Prepoznajem Madlin, samoizabranu seosku gradonačelnicu, koja uglavnom organizuje ovakve događaje te će nesumnjivo strogo oceniti maminu zabavu. Došla je s mužem Džefom, koji je anksiozan, ne podnosi neprijatne situacije i ima fobiju od toga da jede u javnosti. Kako bi izbegao neprijatnosti, ne može da odbije kad ga ponude, tako da će mu do kraja dana džepovi biti puni rolnica s krem-sirom i dimljenim lososom.

Okrećem se i primećujem komšiju Dezmonda koji se udvara upola mlađim ženama i priča užasne viceve bez poente. Uskoro će početi da grokće od smeha i guši se veštačkom vilicom. Njegova žena Beril sedi u invalidskim kolicima i govori svima koji su voljni da slušaju kako „ne želi da priča o svom zdravlju“ pre nego što ih uguši celom istorijom bolesti. Neverovatno je što Beril uvek oboli od svake boljke koja muči bilo koga u ulici, kao da je demencija zarazna i može se izlečiti za mesec dana.

Ponovo se čuje zvono, te žurim da otvorim vrata.

„O, mnogo mi je žao, Džoši“, kaže Karen, koja me je čuvala kada sam bio mali. Mama je stvarno pozvala ceo komšiluk. Karen kao da ne shvata da su prošle dve decenije otkako me je smeštala u krevet i da sad može da me zove Džoš. Pruža mi tubu sa slatkišima, koju stavljam na sve veću gomilu drugih kutija, konzervi i tuba čokolada koje sam već dobio. Moji roditelji su verovatno prošle nedelje tim ljudima poklonili te iste pakete koje sad vraćaju iako su unutra ostali samo milki vej i baunti.

„Ne brini, sigurna sam da ćeš uskoro upoznati drugu devojku.“

„Hvala“, odgovaram kroz stisnute zube. „Izvolite, uđite.“ Pokazujem prema dnevnoj sobi, gde je Džef počeo obilno da se znoji.

Ne znam šta je gore, šale ili saosećanje. Nisam još spreman ni za jedno ni za drugo. Želim da se negde sklupčam kao fetus, plaćem kao kiša i prežderavam se ovim čokoladama. Prošlo je tek dvadeset četiri sata. Ne zanima me hoću li upoznati neku drugu. Ne želim tu lepu srodnu dušu, koja je trenutno nepoznata iako svi tvrde da me čeka negde u belom svetu. Želim Džejd, želim budućnost koju smo planirali i svoj normalan život. Kao da nije dovoljno loše što sam se vratio u roditeljsku kuću, izgleda da sad očekuju da je delim sa celim selom.

Pre nego što stignem da poželim dobrodošlicu još jednom neznancu iz prošlosti, čujem krik iz dnevne sobe. Trčim da vidim šta se desilo. Džef se trese i ne može da diše. Skolio ga je napad panike. Kome li je uopšte palo na pamet da pozove najanksioznijeg čoveka na svetu na najneprijatniju zabavu na svetu? Rekli su mu da sedne na kauč, ali zaboravio je koliko hrane ima u zadnjim džepovima pa je krem-sir eksplodirao posvuda. Mama mahito trči okolo s mokrom kuhinjskom krpom i žali se da ne može da izvuče fleku. Tata se smrkao jer neće moći da vrati kauč u prodavnicu, a možda će morati i da vrati kapararu. Madlin nije nimalo zabrinuta za muževljevo zdravlje. Naprotiv, izgleda zadovoljno zato što ova zabava neće nadmašiti njen letnji soare. Baka odlučuje da završi tačku. Beril se pravi da i ona ima napad panike. A Dezmond drema uprkos halabuci. Pošto su se svi sjatili oko Džefa a ja ne mogu da pomognem, koristim pometnju da pobegnem u svoju sobu.

Poslednje što vidim je kako se čika Piter rukuje s lekarima hitne pomoći.

Ne živim ovde već deset godina, ali ne bih mogao da zamislím bolju vizuelnu predstavu vraćanja kroz vreme. Moja soba je iznenađujuće nepromenjena. Na bež zidovima i dalje stoje posteri Dejvida Bekama i Majkla Ovena iz tinejdžerskih dana, na polici je lava lampa, a na komodi bini igračke koje sam sakupljao kao klinac. Jednim delom sam očekivao da je tata iznajmio moju sobu, ali u njoj zatičem samo deku. Sedi na mom krevetu i gleda *Divan život* na televiziji, nesvestan katastrofe i panike u prizemlju.

„Izvini, Džoše, nadam se da ti ne smeta. Tamo je preglasno za mene.“

Mama svakako nije društvena na njega. Za razliku od bake, koja obožava da bude u centru pažnje, deka nikad nije voleo skupove. U stvari, on retko izlazi u javnost. Ide samo na nedeljne časove plesa za penzionere. A čak i tad odlazi čim se čas završi, dok baka ostaje da procaska sa svima. On provodi najviše vremena kod kuće, svirajući orgulje ili gledajući televizor. Ali uprkos tim razlikama, u braku su skoro šezdeset godina i uvek izgledaju zaljubljeno.

„Šta misliš o svemu tome?“ Uvek to pita, a ja nikad nisam siguran na šta tačno misli.

„O zabavi? Recimo samo da ne propuštaš ništa.“

„Onda hajde da zajedno gledamo film.“ Daje mi znak da sednem pored njega.

Otkad znam za sebe, puštaju taj film gotovo svakog Božića. I to je jedini film koji me uvek rasplače.

Sedimo u tišini dok gledamo televiziju. Za razliku od ostalih, deka zna da ne želim da pričam o Džejd. Približava

se scena kad će se Džordž Bejli i Meri ponovo sresti i on shvata kako možda nije pametno da to gledam.

„Obojica znamo kako se film završava. Hoćeš li da gledamo nešto drugo?“ Pruža mi daljinski.

„Nemoj meni da prepuštaš tu odluku. Trenutno ne mogu da uradim ništa kako valja“, odgovaram.

Pitam se je li me čuo jer ne odgovara dobrih trideset sekundi.

„Mislim da si prestrog prema sebi. Nisi ti pogrešio, već jedna devojka u Londonu“, kaže konačno.

Obojica nastavljamo da gledamo televiziju dok pričamo. Reči nam se odbijaju od ekrana.

„Hvala, deko, ali pogledaj šta sam radio i gde me je to dovelo. Izabrao sam pogrešan posao. Izabrao sam pogrešnu devojku i svakako pogrešan trenutak da je zaprosim. Često ne znam šta hoću, a čini mi se da pogrešim kad god odlučim nešto.“

Pogledam ga. „Izvini zbog tirade.“ Morao sam da izbacim te misli iz sebe; vrte mi se u glavi poslednja dvadeset četiri sata.

Stavlja mi šaku na krilo.

„Kad sam bio mlad, nismo imali toliko mogućnosti već smo samo gurali. Napustio sam školu sa trinaest godina i zaposlio se. Jesam li hteo da budem građevinar? Nisam znao ni za šta drugo. Voleo bih da sam postao pijanista, ali tako je kako je. Pre mog vremena, muškarci su odlazili u rudnik i venčavali se prvom komšinicom.“

„Možda je tako bilo bolje“, promrmljam pa se setim da sam klaustrofobičan i da je osamdesettrogodišnja hipohondarka koja je trenutno u prizemlju naša prva komšinicica.

„Možda. Ne tvrdim da je bilo koje vreme bolje. Ali kad pogledam tvoju generaciju, pomislim da ste srećnici zato

što imate toliko mogućnosti. Možete da radite šta god hoćete u životu. Samo morate da shvatite šta želite i da onda stremite ka tome.“

„Ali kako da znam šta želim?“

„Kad to budeš otkrio, znaćeš. Pametan si momak.“ Prvi put se okreće prema meni pa namigne i razbaruši mi kosu. „I imaš mnogo više vremena od mene da to prokljuviš.“

„Želeo sam Džejd.“

„Znam. A znam i da to neću promeniti šta god da kažem. Ali pre nego što sam upoznao tvoju baku, dopadala mi se druga devojka. Bio sam skrhan kad je izabrala mog prijatelja. Ispostavilo se da je to nešto najbolje što mi se desilo. Nekoliko nedelja kasnije, prvi put sam video tvoju baku. Pomisli samo - danas te ne bi bilo da je ispalo drugačije.“

Video sam dekinе stare crnobeke fotografije pa mi je teško da poverujem da ga je ijedna devojka odbila. I dalje nosi razdeljak sa strane iako mu kosa više nije smeđa.

Polako lista program. Odolevam iskušenju da mu otmem daljinski jer bih to brže uradio.

„Uskoro će početi *Grinč* i *Sam kod kuće*. Šta ćemo?“, pita radoznalo dok gleda ponudu.

„Svejedno mi je šta ćemo da gledamo.“

„Hajde da bacimo novčić. Imaš li jedan?“ Pretura po džepovima pošto je zaboravio da mu je novčanik u kaputu okačenom u prizemlju.

Izvrćem džepove. Piljim u novčić od pedeset penija koji sam sinoć pronašao i kutiju s prstenom. Vidim da je deka primetio kutiju iako se pravi da nije.

„Hajde, baci taj novčić.“

I tek tako, dok gledam kako se novčić okreće u vazduhu, nešto mi pada na pamet.

I ideja je sjajna.

TREĆE POGLAVLJE

Pa, bar sam mislio da je sjajna.

„Šta radiš? Jesi li doslovno poludeo?“

Ako ćemo pravo, nisam se nadao da će moji prijatelji tako reagovati kad čuju za moj novi pristup životu.

Nisam ni nameravao da im kažem. U stvari, planirao sam suštu suprotnost. Hteo sam da krijem svoj naum, bar neko vreme. Znao sam šta će misliti. Pre bi poverovali da je dobra ideja ako bih prvo probao pa im tek kasnije pokazao prednosti. Ali pošto sam bacio novčić kako bih odlučio koje ću pivo naručiti, moram da priznam sve.

„Samo da pojasnimo: bacaćeš novčić za svaku odluku cele godine, je l' tako?“, pita Džejk. Izgleda zbunjeno dok plaćamo pivo. Krakat je, nosi naočare s rožnatim okvirom i prolazi prstima kroz mlitavu zlatnoplavu kosu.

S druge strane šanka, Veliki Di, šezdesetogodišnji vlasnik koji nosi frizuru s repovima iz osamdesetih i uvek upada u razgovor, izgleda jednako zbunjeno.

„Da, to sam rekao, zar ne?“, odgovaram im kao pred publikom. Osećam se kao da mi sude.

„Je li to neka uvrnuta novogodišnja odluka?“, pita Veliki Di.

„Može se reći.“

Još nisam otpio ni prvi gutljaj piva, a već shvatam da sam pogrešio. Sad mi je jasno zašto nisam hteo da pričam o tome.

Probijamo se od šanka do stola u uglu gde nas Džesi čeka. Nekadašnje predvorje banke izgleda kao pomodni gastropabovi u kojima kafanska hrana košta kao u restoranima nagrađenim *Mišlenovim* zvezdicama, gde služe zanatsko pivo na točenje, a enterijer je taman i bez duše, lepljivih podova, okruglih drvenih stolova i starih pikada. Čak i zidovi izgledaju kao da su zbunjene, kao da su zalutali u pogrešnu zgradu. Vekovna istorija ove Kliftonove zgrade je cenzurisana, svedena na tri reda ukradena iz *Vikipedije* i odštampana na jelovnicima.

„Znaš da većina uglavnom odluči da smrša, prestane da puši ili da pije za Novu godinu? Džesi, šta si ti odlučila ove godine?“ pita Džejk dok se smeštamo pored nje. Džesi je moje visine i smeđa kosa joj pada gotovo do struka. Obukla je postavljenu drečavonarandžastu jaknu i izgleda kao da bi trebalo da bude u Sen Moricu. Stalno joj je hladno i upadljivo se oblači. Džejk se mnogo trudi da izgleda kao hipster dok njoj to prirodno polazi za rukom.

„Moja novogodišnja odluka? Da trčim Londonski maraton“, odgovara neobično oduševljeno za nekoga ko se odlučio na takvo mučenje.

„Dobro, i to je pomalo ludo, ali *mного* je normalnije nego da bacaš novčić za svaku odluku“, odgovara Džejk.

„Ko baca novčić?“

Sad i Džesi zna. Divno.

„Zar nisi čula za Džošovu ludu ideju da cele godine baca novčić za svaku odluku?“

„Nisam. Jesi li poludeo, Džoše?“

Izgleda da svi isto reaguju.

„Ne mogu da verujem. Ne vidimo se nekoliko nedelja, a ti za to vreme uspeš da zaprosiš devojkicu, raskineš s njom, ostaneš bez posla, vratiš se kod roditelja i odlučiš da ceo život poveriš novčiću? Zar si toliko izgubljen kad nisam tu da te savetujem o svemu?“ Džek teatralno koluta očima. Dok ona nabraja, shvatam da moji božićni praznici zvuče vedro koliko i likovi u *Istendersima*.

„Koristilo je Hjuletu i Pakardu. Jeste li znali da su bacili novčić da odluče kojim redom da stave prezimena?“ odgovaram.

„Tako je“, složi se Džesi. „Pakard Hjulet više zvuči kao prestižna advokatska kancelarija nego tehnološka kompanija. Ali to je bila jedna odluka. Nisu stalno bacali novčić. Nisu pitali novčić kako da dizajniraju kompjutere.“

„Pa, zar ćeš da ga bacaš doslovno za svaku odluku? Koje čarape da obujem? Koji sendvič da pojedem? Novčića mu kalajisanog, to je ludo.“ Džek prasne u smeh.

„Da“, odgovaram. Shvatam da možda nisam dovoljno razmislio o svemu. „Čini mi se da je očigledno kako dosad nisam donosio dobre odluke, pa zašto onda ne bih pustio da me sudbina navodi? Možda će mi novčić pomoći da pronađem sebe, kao i ljubav. Šta mogu da izgubim?“

„Dostojanstvo“, promrsi Džesi podrugljivo sebi u bradu.

„Ne, ne, Džesi, nemoj da ga ismevaš. Pošto nam je objasnio, sad sve ima smisla.“ Džek je zajedljiv kao i uvek.

„Sinoć sam pročitao da prosečan čovek dnevno donese oko trideset pet hiljada odluka. To je više od milion mesečno, odnosno dvanaest miliona godišnje. Pomislite samo koliko razmišljam o tome, koliko vremena protraćim i konačno koliko pogrešnih odluka donosim.“ Oboje pijuckaju dok brbljam.

Čekamo da počne nedeljni kviz u pabu *Kriketers arms* posle praznične pauze. Upoznao sam Džek i Džesi kad

smo se istovremeno zaposlili u hotelu. Koristimo nedeljna okupljanja kao priliku da se ispričamo. Džejk je dao otkaz pre nekoliko meseci i sad je menadžer drugog bristolskog hotela. To zvuči dobro sve dok ne vidiš da je na *Tripadvajzeru* taj hotel na trideset petom mestu od ukupno trideset šest u gradu. Džesi je dala otkaz pre dve godine i došlovala se kako bi se zaposlila kao učiteljica. Izgleda da su čak i petogodišnjaci manje iritantni od hotelskih gostiju. Oboje su godinu dana mlađi od mene i stalno mi to naturlaju na nos.

„To bacanje novčića ima veze s Džejd, zar ne?“ Džesi je nekoliko trenutaka mešala piće slamkom pre nego što je naglo podigla glavu kao da je rešila veliku misteriju.

Zašto razgovor o tome mora da se pretvori u psihološku seansu? To nema nikakve veze s Džejd, već s tim što želim da uradim nešto drugačije. Nešto bolje u životu.

„Nema veze s Džejd“, odgovaram odlučno.

Jasno je da mi ne veruju.

„Izvinjavam se, ko je Džejd?“, pita Džejkov novi dečko i seda za sto.

Džesi i ja ga prvi put vidimo. Nizak je, svetloplave razbarušene kose i stručnjak je za marketing na društvenim mrežama. Izgleda kao oni ljudi koji nose narukvicu godinu dana posle odlaska na festival.

Moj raskid s Džejd ima šire posledice. Ne samo da sam ostao bez devojke već smo izgubili četvrtog člana ekipe. Džoš, Džejd, Džesi i Džejk. Bili smo 4 Dž.

Ona je zadržala stan, a ja ekipu za kviz. Super.

Ispostavilo se da smo joj mnogo lakše i brže našli zame-nu u ekipi nego u mom životu. Tek tako, našli smo nekoga kome ime počinje na Dž.

Džejk.

Da, Džekov novi dečko zove se Džek. Zbunjujuće je. Poslednjih nekoliko nedelja nije mi bilo jasno zašto je Džek (prvobitni) počeo da govori o sebi u trećem licu. Pitao bih ga šta će da radi za vikend, a on bi odgovorio: „Džek ima karte za predstavu“ ili „Ništa naročito jer Džek mora da radi.“ Pomislio sam kako mu je prešlo u naviku da govori o sebi u trećem licu pa sam ga oponašao: „O, šteta jer se Džoš pitao jesi li raspoložen da se vidite.“ Tek sam sad shvatio, kad se momak predstavio i rukovao s nama.

„Dakle, pošto si pogrešio s Džejd, odsad ćeš da bacaš novčić kad god treba da doneseš neku odluku?“, pita Džekov Džek.

Ne, ne, ne. Ne radi se o Džejd.

Džekov Džek mi se već ne sviđa. Nije mi jasno zašto niko ne shvata šta im pričam. Svakako nije tako teško.

Bacaću novčić za svaku odluku koju treba da donesem. Šta je čudno u vezi s tim?

„Dobro došli natrag, narode. Pretpostavljam da se svi takmičite večeras?“, pita Mali Di dok ide od stola do stola da skupi kotizacije. On je sin Velikog Dija i vodi kviz. A inače je za glavu viši od oca i potpuno je očelavio.

„Izvoli“, kažem i pružam mu naše novčiće od jedne funte.

„Promenili ste ekipu?“, pita.

„Tako nekako.“

Moram li svima da objašnjavam da sam raskinuo s Džejd?

Mali Di nam ostavlja papir s odštampanim fotografijama. Tri mladića razmetljivo prolaze pored našeg stola. Imaju dvadesetak godina, nose naočare i podrugljivo se smeškaju.

„Nadala sam se da su na raspustu“, šapuće Džesi.

„Uvek su tu. Nisu propustili ni jedan jedini kviz u poslednje tri godine“, odgovaram dok se mladići smeštaju za njihov stalni sto pored šanka.

„Ko su oni?“, pita Džejkov Džejk.

„Naši glavni protivnici. *Kvizlamik ekstremisti*. Tri studenta astrofizike s Bristolskog univerziteta koji pobeđuju svake nedelje, doslovno svake nedelje. Za tri godine koliko se takmičimo, uspele smo da doguramo samo do drugog mesta“, objašnjava Džejk.

Naše udruženo znanje o *Dizniju* (Džesi još nije odrasla), Bijonse (Džejk svakog četvrtka odlazi na časove plesa po njenim koreografijama) i moja upućenost u sve o fudbalskom klubu *Bristol siti* od 2001. do danas ne može da se meri s nenadmašnom opštom kulturom *Kvizlamik ekstremista*.

„Jeste li ljuti protivnici? U šta ste me uvukli?“

„Nismo, oni i ne obraćaju pažnju na nas. To je ono najgore. Očigledno misle da im nismo ni prineti.“

„Znate li išta?“, Džejkov Džejk nastavlja da zapitkuje.

„Mislim da nismo loši, samo su oni nepobeđivi“, odgovara Džesi.

„Verovatno bismo pobeđivali da se takmičimo negde drugde“, dodaje Džejk.

„Svakako“, slažem se.

Pogledam prema njihovom stolu. Brzo pišu odgovore ispod fotografija, dok se mi mučimo da prepoznamo lica.

„Pretpostavljam da im je ovo glavni izvor prihoda. Svake večeri pobeđuju u drugom pabu i dele dobitak.“

„Samo nije pošteno prema ostalima“, zakuka Džesi.

„Ostaje nam da se nadamo da će uskoro diplomirati i preseliti se“, kaže Džejk. „Mada je smešno koliko se Džoš ljuti kad god ne poredimo.“

„Džejk, jesi li čuo da su Džoša izbacili s dečje zabave pošto nije mogao da se pomiri s porazom?“ Džesi obožava da prepričava tu zgodu.

Ali svaki put propusti da pomene da sam tad bio dete. Nisu me kao odraslog izbacili s dečje žurke kad sam izgubio partiju ne ljuti se, čoveče. Razlika jeste suptilna, ali ipak je veoma važna te svaki put moram da objašnjavam.

„Dobro, narode, počinjemo. Jeste li spremni? Prvo pitanje...“ Mali Di prekida Džesi pre nego što stigne da me izblamira.

„Odozdo naviše, *Veliki lovci na činjenice* imaju četrdeset sedam poena“, Mali Di pažljivo izgovara rezultate, „*Univerzalno izazvani* pedeset dva, *Trivija Njuton Džon* pedeset četiri...“

Je li zaboravio na nas? Sigurno smo izgubili važne poene na muzičkom pitanju. Mali Di je svirao na kazuu, a mi nismo bili sigurni izvodi li Džima Morisona ili Vana Morisona.

„I imamo nerešen rezultat na prvom mestu!“

Vodimo? Nemoguće.

„Četiri Dž i *Kvizlamik ekstremisti* su izjednačeni s pedeset devet poena.“

Mora da se zabrojao!

Kvizlamik ekstremisti nam dobacuju zabrinut pogled.

„Dobro, sačekajte malo. Imaćemo još jedno pitanje koje će odlučiti pobjednika.“

Mali Di se očigledno nije spremio za ovakvu mogućnost jer mahnitro traži pitanje na telefonu. Vlada čudna tišina koju narušavaju samo zvuci iz kuhinje. Iako miris hrane lebdi u vazduhu, još nisam povratio apetit posle raskida. Zato je Džesi celo veče grickala pomfrit, a Džekov Džek je smazao burger od kinoe.

Naravno da je vegan.